

NORSK BONDE- OG SMÅBRUKARLAG

Landbruks- og matdepartementet
PB 8007 Dep
0030 Oslo

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 2004 101211 - 7	Doknr.: 7
Mottatt: 15 DES 2004	
Saksbeh.: LP/SJ/HHA	Ark.: 547.3
Kopi:	Avskr.:

Deres ref:200404763

Vår ref:219/ 77-2004 HJø/ 6128

Dato: 13.12.04

Høring av endringer i kvoteforskrift av 7. januar 2002 nr 14. om kvoteordning for melk

Norsk Bonde- og Småbrukarlag er lei av knappe tidsfrister knyttet til denne årlige høringa. Endringer i kvoteforskrifta kan være svært omfattende og Norsk Bonde- og Småbrukarlag ber med dette om at høringsfristen settes til minimum 6 uker. Norsk Bonde- og Småbrukarlag reagerer også på at statistikk knyttet til kjøp og salg av kvoter ikke har blitt lagt frem som del av saksdokumentene til høring av kvoteforskrifta og fastsetting av forholdstall for 2005. Norsk Bonde- og Småbrukarlag forventer en bedre prosess knyttet til kvotedrøftingene for 2006.

§ 2 Kvote

§ 2, 3. ledd Omregningsfaktorer

Et av måla i norsk landbrukspolitikk knyttet til verdiskaping, er å legge til rette for et bredt spekter av smør- og osteproduksjon i Norge. Fastsatte omregningsfaktorer skal legge til rette for at lokale foredlere skal få grunntilskudd for melk omgjort til faste produkter og solgt. Omregningsfaktorene slår imidlertid ulikt ut for produsentene. I hovedsak fører omsetningsfaktorene til et økonomisk tap for produsentene, da flere ikke mottar grunntilskudd for all melk som inngår i produksjonen. Andre får bedre betalt enn de skulle hatt. Produsentene er også svært utsatt om produksjonen slår feil og et parti ferdig vare må kastes. Melkemengden som inngår får produsenten ikke betalt for. En viss svinnmengde er også en naturlig del av en produksjon og dette får den enkelte produsent heller ikke betalt for. Når grunntilskudd pr liter melk nå økes fra 1,84 kroner til 2,10 kroner pr 1 geitmelk vil den økonomiske ubalansen for geitmelkprodusenter øke som et resultat av jordbruksforhandlingene 2004.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag viser til at næringa etter hvert har klart å få frem et mangfold av produkter, men at det nå er behov for å videreutvikle tilskuddsordningene slik at grunntilskuddet i større grad avspeiler faktisk produksjon. Omregningsfaktorene bør ideelt sett samsvare med de lokale produksjonsmetodene, men dette betinger et system med svært mange omregningsfaktorer. SLF vil fremholde at det er vanskelig å forvalte et stort antall omregningsfaktorer, mens næringa vil hevde at det er behov for flere omregningsfaktorer. Norsk Bonde- og Småbrukarlag ser at dette medfører en stor jobb for forvaltningen, men fastholder at det enten bør legges opp til flere og spesialtilpassa omregningsfaktorer eller at det bør utarbeides et annet og mer rettferdig system for utbetaling av grunntilskuddet. Norsk Bonde- og Småbrukarlag vil hevde at omregningsfaktorer ikke er et godt nok virkemiddel for å fastslå den melkemengden som er brukt i produksjon og omsatt som fast produkt. Norsk Bonde- og Småbrukarlag ønsker av den grunn primært å avikle

omregningsfaktorene som faktorer for å fastsette produksjonstilskudd. Det bør kunne utarbeides andre kontrollrutiner for å ha gode nok metoder for å måle et korrekt antall liter melk produsert og innsatt i produksjonen enn det som er tilfelle i dag.

En produsent som leverer til Tine vil få fullt betalt for melka uavhengig av hva melka blir brukt til, men dette gjelder ikke produsenten som foredler selv. Norsk Bonde- og Småbrukarlag fremholder av den grunn at produsenter som foredler selv, bør få betalt for all melk som produseres. Eksisterende og foreslåtte omregningsfaktorer tar ikke hensyn til svinn og en eventuell mislykket produksjon.

Hvordan kontrollere antall liter?

Norsk Bonde- og Småbrukarlag fremholder at det bør finnes en enklere måte å legge til rette for kontroll av antall liter melk innsatt i produksjon, enn hva som er tilfellet i dag. Norsk Bonde- og Småbrukarlag foreslår at det er produsentenes melkelister som legges til grunn for utmåling. Produsentenes melkelister er raske å summere i motsetning til dagens omregningssystem. Utbetaling av grunntilskudd etter melkelister vil føre til en forenkling for både produsent og kontrollør, samt en mer rettferdig betaling for produksjon til produsent.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag ser det som naturlig at Mattilsynet kontrollerer melkelister, da disse alt i dag fører oppsyn med produksjonsmetoder og lokaler. Det er et omfattende regelverk produsentene må forholde seg til. Den enkelte produsent må i tillegg alltid være nøyaktig ved oppmåling for å få gode produkter, og produsenten vil derfor selv føre lister over melk som inngår i produksjonen. Norsk Bonde- og Småbrukarlag mener dermed at det må være grunnlag for å utarbeide et kontrollsystem for melka i samarbeid med Mattilsynet. Mattilsynet kan kontrollere lister produsenten har laget. Disse kan kontrolleres når Mattilsynet kontrollerer produksjonen 1- 2 ganger i året. Eventuelle avvik kan med dette innmeldes SLF i etterkant. NBS ser ikke vekk fra at omregningsfaktorer kan være en hjelp ved kontroller og eventuelle stikkprøver gjennomført i 5 %-kontroll (vedkommende produksjonstilskudd). Dersom Mattilsynet kontrollerer produsentens melkeproduksjonslister, samordnes to offentlige oppgaver, samtidig som en slik ordning kan gi en tilfredsstillende kontroll av produsert mengde, i tråd med krav for mottak av grunntilskudd.

Enkelte produsenter vil også ha KSL- krav knyttet til produksjonen. Det kan også her være grunnlag for samordning med KSL- krav og de lover og regler Mattilsynet fører tilsyn med. Landbruks- og matdepartementet bør vurdere dette nærmere.

Sekundært kan Norsk Bonde- og Småbrukarlag støtte Norsk Gardsost sine beregninger av omregningsfaktorer. Norsk Gardsost er den faginstansen som har jobbet mest med omregningsfaktorer i Norge. Norsk Bonde- og Småbrukarlag mener at Norsk Gardsost representerer den beste fagkompetansen innen kunnskap om lokal foredling i dag, og at deres uttalelser bør bli lagt til grunn ved innarbeiding av eventuelle omregningsfaktorer fra 1.1.2005.

Kommentar til nye omregningsfaktorer

For produsenter som lager brunost, blir melkemengde regnet ut fra kg solgt brunost. Den høyeste omregningsfaktoren i dag er 11 liter for ost og gjelder produsenter som bruker 13 liter melk per kg ost. Disse mister grunntilskudd for 2 liter melk. Norsk Bonde- og Småbrukarlag vil kreve at en omregningsfaktor på 13 innføres og brukes for ost der 13 l melk brukes i produksjonen.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag undres over forskriftens omtale av halvfast brunost, da halvfast brunost er et produkt som ikke eksisterer. Produsenter som i dag bruker all fløten i tillegg til en del helmelk i produksjon av ost vil komme ned i melkemengde på 7-8 liter. På grunn av at osten er fast vil disse produsentene kunne få betalt for 11 liter melk. Disse vil ikke bruke omregningsfaktor på 7,5, men faktor 11 og slik få et tilskudd som overstiger det de har krav på.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag tilrår disse omregningsfaktorene utarbeidet av NG:

Produktgrupper	Beskriving Ku og geitmelk.	Omregningsfaktorer
1. Smør	Smør kjernet av fløte	21,6
2. - Helfeit brunost, Tinntype - Faste kvitoster	- Brunost kokt av mager myse minus myseprotein og tilsatt fløte - Kvitost med ettervarmingstemp. over 42 °C og ost med lagringstid over 6 mnd.	13
3. - Brunost - Halvfaste kvitoster	- Brunost kokt av myse etter ysting av heil mjølk tilsatt under 30 % mjølk - Pressa kvitoster ysta mellom 28° og 42° og under 6 mnd lagring	11
4. - Seterromme	- Syrnet fløyte med 30-40% fett	10
5. - Heilfeit brunost - Brunost med mjølk	- Brunost kokt av mager myse og tilsatt fløyten - Brunost tilsatt over 30 % mjølk	9
6. - Bløte kvitoster	- Spesialvarianter kvitost, t.d. salatost, "Camembert", blåost.	7,5
7. - Smørbar oster - Rømmegraut	- Fersk kvitost med smørbar konsistens - Brunostprodukt med primliknende konsistens	5
8. - Gomme - Ostekake	- Mjølkeprodukt med gomme-/ grøtkonsistens - Kake laga med ost som råstoff	3
9. - Mjølk - Spesialprodukt	- Konsummjølk, syrna eller ikke. - Karamellpudding, pannekaker, vafler, sveler...	1

§ 7 Opphør og gjenopptakelse av melkeproduksjon

Norsk Bonde- og Småbrukarlag understreker at de som har sovende kvote pr 1.1.2005, har rett til å ha den liggende til ti- års perioden er over eller kvoten igjen er aktivisert. § 7 slår fast at man ikke lenger vil ha rett til å legge geitmelkproduksjon sovende om produksjonen er lokalisert utenfor fremtidige satsingsområde for geitmelkproduksjonen. Norsk Bonde- og Småbrukarlag viser ellers til høringsuttalelse på § 15.

§ 8 konvertering av kvote

Regelverket for kvoteordningen har etter hvert blitt gjort mer lik for ku- og geitmelk på flere områder. Eksempel på dette er omsettelige kvoter, direkte omsetning med lik fordeling 60/40 mellom privat og statlig kjøp. Ved kjøp av kvote skal den offentlige omsetningen av all type melk i satsingsområdene for geit omsettes til 3,50 kr/ l etter 1.1.2005. Denne likestillingen ved kjøp av kvote innebærer også at produsenter som konverterer innen satsingsområdene for geitmelk bør behandles likt. Norsk Bonde- og Småbrukarlag krever at det ved *konvertering skal benyttes et forholdstall mellom geitmelkkvote og kumelkkvote på 1:1 gjeldende fra 1.1.2005.*

Siste setning i andre avsnitt i forslag til § 8 må strykes: Norsk Bonde- og Småbrukarlag vil ikke akseptere at "*Statens landbruksforvaltning kan fastsette nærmere avgrensning av konvertering innen disse geografiske områdene*". Vilkårene for geografiske satsingsområder er fastsatt av avtalepartene og å gjøre grep i strid med bestemmelser fra jordbruksavtalen fra 2004, vil være et løftebrudd.

Landbruks- og matdepartementet har koplet omstillingsbidraget til konvertering § 8, 3 ledd. Dette gir en feilaktig fremstilling av vilkår for omstillingstilskuddet, jamfør St. prp. 66 (2004- 2005). Konvertering er ikke et vilkår knyttet til å få omleggingstilskudd. Omleggingstilskuddet er derimot knyttet til salg av kvote i tidsrommet 1.1.2005- 1.1.2007. Vilkår for å få tilskuddet bør kun omtales i § 15, eventuelt i en egen §. Landbruksdepartementet bør etter vårt syn, også vurdere om alle omstillingsordningene som gjelder for geitmelkproduksjon utenfor fremtidige satsingsområder for geitemelk til industriell bearbeiding, bør klargjøres i egen §, sammen med kommunene det gjelder.

§ 14 Geografisk begrensninger ved kjøp og salg av kvoter

I jordbruksforhandlingene 2004 ble det enighet om at 60 % av geitmelkkvoten kan selges privat fra omsetningsrunden 2005. Norsk Bonde- og Småbrukarlag vil understreke at en stor grad av fri omsetning kan medføre konsekvenser stikk i strid med målsetningen om å styrke geitmelkproduksjonen tilknyttet de 9 eksisterende foredlingsanleggene i Norge (Rapport: Målretta tiltak for geitholdet i Norge). Det er kun to regioner for omsetning av geitmelkkvoter og en stor grad av fri omsetning kan medføre store forskjvninger av melkeleveransen innad i regionene.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag understreker viktigheten av at kjøp og salg av kvote i størst mulig grad bør knyttes både til satsingsområde og foredlingsanlegg, og ber Statens Landbruksforvaltning følge opp kjøp og salg av kvoter og definere omsetningsregioner i tråd med målsettinger om å sikre fortsatt opprettholdelse av de ni eksisterende foredlingsanlegga for geitmelk. Tine bør også trekkes inn i arbeidet med å legge til rette for å styrke geitmelkproduksjonen i tilknytting til eksisterende anlegg.

§ 15 Salg av kvote

Norsk Bonde- og Småbrukarlag fremholder at produsenter som har lagt geitmelkkvoten sovende og som etter 1.1.2005 kommer utenfor satsingsområdene for fremtidig geitmelkproduksjon, bør få økonomisk kompensasjon om de velger å selge kvoten i omsetningsrunden i 2005 eller i 2006. Norsk Bonde- og Småbrukarlag foreslår at disse kompenseres med 3,50 kroner pr liter. Tiltaket vil gjelde omtrent 70 produsenter.

§ 19 Fordeling av kvote mellom kjøpere ved statlig salg

Statens landbruksforvaltning viser til etterspørselsoverskudd ved fordeling av kvoter ved statlig salg. Norsk Bonde- og Småbrukarlag vil imidlertid hevde at den store etterspørselen ikke gir et reelt bilde av hvor stort volum de enkelte produsenter ønsker. Etterspørselsoverskuddet er heller et uttrykk for en søknadsprosedyre som har fått utvikle seg over tid der den enkelte tror han/ hun må søke om for å få kjøpt en større prosentandel kvote enn nødvendig. Slik får produsenten den kvoten han egentlig har behov for etter avkorting av SLF.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag krever at minstekvote for geitmelk også settes til 1.500 liter og slik harmoniserer med minstetildeling av kvote for kumelk.

Nyetablering av geitmelkproduksjon.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag fremholder hvor viktig det er å legge til rette for nyetablering av både ku- og geitmelkproduksjon på sikt. Den årlige avgangen av norske bruk med melkeproduksjon er stor, og Norsk Bonde- og Småbrukarlag er bekymret for utviklinga. Det er igangsatt flere tiltak knyttet til både ku- og geitmelkproduksjon i forhandlingene 2004, og Norsk Bonde- og Småbrukarlag vil kreve en gjennomgang av utslag av disse ved utgangen av 2006. Spesielt er det behov for en gjennomgang av tiltak som er iverksatt for å styrke geitmelkproduksjonen i definerte satsingsområde. Effekten av å definere satsingsområder må vurderes for å se om man lykkes i gjennomføring av tiltak.

Med hilsen

Olaf Godli
Generalsekretær

Heidi Jønholt
Rådgiver